

8.3.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Ilmastonmuutoksen vaikutus pankkien luottoriskeihin

Kirjoittaja Niina de Neumann työskentelee Finanssivalvonnassa pankkivalvojana.

Lainojen myöntäminen on pankin perustoimintaa. Yksinkertaistettuna pankki arvioi lainanhakijan luottokelpoisuuden, ja mikäli se todetaan kelvolliseksi, laina myönnetään. Sen jälkeen pankki jää odottamaan lainan lyhennyksiä lainasopimuksen mukaisesti. Osana lainojen myöntöä pankin odotetaan ottavan ilmasto- ja ympäristöriskit huomioon sekä lainan myöntövaiheessa että seuraavan näiden riskien kehitystä luottokannassa.

Lainan myöntämishetkellä on tarve saada kattava kuva siitä, miten ilmasto- ja ympäristöriskit vaikuttavat lainanottajan maksukyvyttömyysriskiin. Sijaitseeko yritys esimerkiksi alueella, joka voi tulla? Asiakas voi olla altis fyysisille riskeille. Entä jos yrityksen on piakkoin tehtävä merkittäviä investointeja, jotta se olisi energiatehokkaampi? Asiakas on silloin altis siirtymäriskeille. Lainan myöntämishetkellä pohdittavaa on paljon. Pankki voi käydä vuoropuhelua lainanottajan kanssa siitä, miten asiakas on huomionnut ilmasto- ja ympäristöriskit nyt ja miten se tulee vastaamaan haasteisiin tulevaisuudessa.

Entä lainan vakuudet? Ensimmäisenä mieleen tulevat vakuuden fyysinen sijainti ja energiatehokkuus. Yhä useampi yritys ja kotitalous asentaa katolleen aurinkopaneeleita tai luopuu öljylämmityksestä. Tavoitteena on silloin oman energiatehokkuuden parantaminen ja hiilijalanjäljen pienentäminen. Lainan myöntöön se liittyy siten, että vakuuksien arvioinnissa tulee tarvittaessa huomioida energiatehokkuus. Energiatehokkuus vaikuttaa vakuuden arvoon ja sitä kautta pankin luottokannan laatuun. Luottokanta voi olla vähemmän alttiina siirtymäriskeille, jos vakuudet ovat energiatehokkaita. Ovatko vakuuksien tiedot pankissa ajan tasalla? Vakuuksien arvostuksiin liittyy olennaisesti myös jatkuva seuranta, jotta pankilla on kuva siitä, minkälaisia vakuuksia sillä on luottokannassaan. Lisäksi on pohdittava vakuuksien sijaintia isossa kuvassa. Minkälaisia ilmasto- ja ympäristöriskejä kohdistuu yksittäiseen kaupunkiin tai alueeseen joen varrella? Tässä tarvitaan myös osaamista sääilmiöiden ja erilaisten skenaarioiden pohdintaan.

EKP:n pankkivalvonnan raportin mukaan 54 % pankeista julkaisee tietoa siitä, miten pankki huomioi ilmasto- ja ympäristöriskit lainojen myönnössä¹. Luku on noussut vuoden takaisesta, jolloin se oli 32 %. Tämä tarkoittaa, että vasta joka toinen pankki ilmoittaa julkisesti esimerkiksi siitä, mikäli pankilla on sektorikohtaisia luotonmyöntökriteereitä. Sektorikohtainen voi tarkoittaa, että tiettyä toimialaa, johon kuuluu ryhmä lainanottajia, ei rahoiteta lainkaan tai sektoriin liittyy rajoituksia, esimerkiksi tarkempaa asiakasanalyysia.

Raportin mukaan käytännössä yksikään tarkasteltu pankki ei ole täysin ilmasto- ja ympäristöriskeissä tiedon julkistamiseen liittyvien odotusten mukainen. Pankit tunnistavat ilmastoon liittyviä riskejä isossa kuvassa. Näitä riskejä kuvaillaan useimmiten pankin vuosikertomuksessa. Isoimmat pankit myös julkaisevat riskien vaikutuksia sekä lyhyellä että pidemmällä aikajänteellä. Tässä kohtaa on hyvä huomioida, että pankin koko ei kuitenkaan välttämättä kerro, miten altis se on ilmasto- ja ympäristöriskeille. Joissakin tapauksissa pieni voi tarkoittaa, että se onkin alttiimpi ilmasto- ja ympäristöriskeille. Pienempi pankki voi olla esimerkiksi keskittynyt alueelle tai rahoittaa sektoreita, joihin kohdistuu erityisiä fyysisiä riskejä ja siirtymäriskejä. Toisaalta pienemmän pankin on helpompi tunnistaa riskinsä. Voiko olla, että riskit on tunnistettu, mutta ei vielä julkisesti raportoitu?

29 % pankeista ilmoittaa käyttävänsä ilmastoon liittyviä skenaarioanalyysijä tai stressitestejä. Analyysillä voi tutkia miten ilmasto- ja ympäristöriskit voivat kasvaa ja vaikuttaa muun muassa eri toimialoilla oleviin lainanottajiin. Seuraavat vuodet ovat ratkaisevia ilmaston lämpenemisen

¹ [ECB report on institutions' climate-related and environmental risk disclosures \(europa.eu\) \(pdf\)](https://www.europa.eu/press-room/media/30442/ECB-report-on-institutions-climate-related-and-environmental-risk-disclosures).

8.3.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

hillitsemisessä. Erilaisilla skenaarioilla mahdollisia vaikutuksia voi ennakoita. Ilmasto muuttuu, ja se vaikuttaa myös lainojen myöntämiseen.